

ENERGETIKA SOHASIDA KASBIY MALAKALARNI
RIVOJLANTIRISH BO'YICHA TARMOQ KENGASHI

KASBIY STANDART

**ELEKTR STANSIYA KOMPRESSOR
QURILMALARI EKSPLUATATSIYASI**

“Elektr stansiya kompressor qurilmalari ekspluatatsiyasi” kasbiy standarti 2025-yil 18-dekabrda Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo‘yicha Respublika kengashi majlisining 114-son bayoni bilan tasdiqlangan “Kasbiy standart shakli” hamda Milliy malaka tizimini rivojlantirish instituti direktorining 2025-yil 19-dekabrda 55-son buyrug‘i bilan tasdiqlangan “Kasbiy standartlarni ishlab chiqish va yangilash metodologiyasi”ga muvofiq, Energetika sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo‘yicha tarmoq kengashi tomonidan ishlab chiqilgan.

KASBIY STANDART

Elektr stansiya kompressor qurilmalari ekspluatatsiyasi

Reyestr raqami:

UZ-KS-2026-T1.0-0112

I. Umumiy ma'lumotlar

1. Kasbiy standartning qo'llanish sohasi: ushbu Kasbiy standart "Kompressor qurilmalari mashinisti", "Kompressor stansiyasi mashinisti", "Ishlab chiqarish sanoatida usta (Kompressor qurilmalari uchastkasida)", "Uchastka boshlig'i (Kompressor qurilmalari uchastkasida)" mehnat faoliyatini tartibga solish, ta'lim dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, xodimlarning kasbiy malakalarini rivojlantirish hamda baholash jarayonlarini amalga oshirishda qo'llaniladi. Shuningdek, mazkur standart tashkilotlarda kadrlar boshqaruvi tizimini takomillashtirish, mehnat vazifalarini belgilash, malaka talablarini aniqlash va sertifikatlash ishlarini amalga oshirishda asosiy me'yoriy manba sifatida xizmat qiladi.

2. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi asosiy tushunchalar va atamalar qo'llaniladi:

bilim – kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur bo'ladigan, o'rganilgan va o'zlashtirilgan ma'lumotlar;

DACUM – korxonaning tajribali xodimlaridan iborat ekspert guruhlarida tuzilgan guruh muhokamalarini o'tkazish usuli;

informal ta'lim – aniq maqsadga yo'naltirilgan, ammo institutsionallashtirilmagan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtirmagan), rasmiy yoki norasmiy ta'limdan ko'ra kamroq tashkillashtirilgan va tarkiblashtirilgan hamda oiladagi, ish joyidagi, yashash joyidagi va kundalik hayotdagi o'quv faoliyatini o'z ichiga olgan ta'lim shakli;

iqtisodiy faoliyat turi – savdo uchun mo'ljallangan mahsulot ishlab chiqarish (xizmat ko'rsatish) maqsadida u yoki bu turdagi resurslarni (uskunalar, mehnat, texnologiya va boshqalar) birlashtirishga asoslangan ishlab chiqarish jarayoni;

kasb – ko'nikma va bilimlarni talab qiladigan muayyan funksiyalar va vazifalarni bajarish bilan bog'liq bo'lgan faoliyat turi;

kasb xaritasi – kasb nomi, mehnat funksiyalari tavsifi, kasbga qo'yiladigan asosiy xususiyatlar va talablarni o'z ichiga olgan muayyan kasb to'g'risidagi tizimlashtirilgan ma'lumotlarni o'z ichiga olgan kasbiy standartning tarkibiy elementi;

kasbiy standartlar reyestri – bu kasbiy standartlarning nomi, qamrab olingan kasblar, uni qabul qilishga oid qaror (buyruq) rekvizitlari hamda amal qilish muddatini o‘z ichiga olgan tizimlashtirilgan ro‘yxat;

ko‘nikma – mehnat vazifasi doirasida alohida yoki yakka harakatlarni jismoniy va aqliy jihatdan bajarish;

mehnat funksiyasi — kasbiy faoliyat doirasida xodim tomonidan belgilangan natijaga erishish uchun amalga oshiriladigan mehnat vazifalari majmui;

mehnat harakatlari – xodimning mehnat predmeti bilan o‘zaro ta‘sirida muayyan mehnat natijasiga erishiladigan jarayon;

mehnat vazifasi – mehnat funksiyasi doirasida xodimga yuklanadigan (topshiriladigan) ishning aniq turi;

norasmiy ta‘lim – ta‘lim xizmatlari taqdim etilishini ta‘minlovchi shaxs yoki tashkilot tomonidan institutsionallashtirilgan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtiruvchi), aniq maqsadga yo‘naltirilgan va rejalashtirilgan, shaxsni butun hayoti davomida o‘qitishdagi rasmiy ta‘limga qo‘shimcha va (yoki) uning muqobil shakli.

3. Kasbiy standartni ishlab chiqishga asos bo‘lgan me‘yoriy-huquqiy hujjatlar: O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentyabr “O‘zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-345-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yil 24-avgust “Iqtisodiy faoliyat turlarini tasniflashning xalqaro tizimiga o‘tish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi (IFUT-2.1) 275-son Qarori.

4. Ushbu kasbiy standartda quyidagi qisqartirishlar qo‘llaniladi:

TMR – Tarmoq malaka ramkasi;

IFUT – O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiy faoliyat turlarining umumdavlat tasniflagichi;

IES – Issiqlik elektr stansiyasi

II. Kasbiy standartning pasporti

1.	Kasbiy standartning nomi:	Elektr stansiya kompressor qurilmalari ekspluatatsiyasi	
2.	Kasbiy faoliyatning asosiy maqsadi:	Kompressor qurilmalarini ishonchli va texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ishlarini amalga oshirish, shuningdek samarali ishlashini ta'minlash	
3.	IFUT-2.1 bo'yicha seksiya, bo'lim, guruh, sinf va kichik sinf:	D – ceksiyasi. Elektr, gaz, bug' bilan ta'minlash va havoni konditsiyalash 35 – Elektr, gaz, bug' bilan ta'minlash va havoni konditsiyalash 35.1 – Elektr energiyasini ishlab chiqarish, uzatish va taqsimlash 35.11 – Qayta tiklanmaydigan manbalardan foydalangan holda elektr energiyasi ishlab chiqarish; 35.11.1 – Issiqlik elektr stansiyalari tomonidan elektr energiyasi ishlab chiqarish	
4.	Kasbiy standartning qisqacha mazmuni	Issiqlik elektr stansiyalarining kompressor uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va tejamkor foydalanish. "Bilimlar" bo'limida mavjud bo'lgan nazariy va amaliy bilimlarga qo'yiladigan talablar bilan bir qatorda, xodim quyidagilarni bilishi kerak: mehnatni muhofaza qilish, ishlab chiqarish sanitariyasi va yong'in xavfsizligi va shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish qoidalari, bajarilgan ishlar (xizmatlar) sifatiga qo'yiladigan talablar, ish joyida ishlarni oqilona tashkil etish.	
5.	Kasblar ro'yxati va malaka darajasi:	Kasblar kodi va nomi:	Malaka darajasi:
81829020 Kompressor qurilmalari mashinisti		3	
81119017 Kompressor stansiyasi mashinisti		3	
13211028 Ishlab chiqarish sanoatida usta (Kompressor qurilmalari uchastkasida)		6	
		13212034 Uchastka boshlig'i (Kompressor qurilmalari uchastkasida)	6

III. Kasbiy faoliyat turining funksional xaritasi

Kasblar		Mehnat funksiyalari		Mehnat vazifalari	
T/r	Kodi va nomi	Kodi	Nomi	Kodi	Nomi
1.	81829020 Kompessor qurilmalari mashinisti	A1.3	Kompessor qurilmalarini ekspluatatsiyasi qilish	A1.01.3	Smenani qabul qilib olish va topshirish
				A1.02.3	Kompessor qurilmalarining belgilangan ish rejimini saqlab turish
		A2.3	IES kompessor qurilmalariga texnik xizmat ko'rsatish	A2.01.3	Asosiy va yordamchi uskunalarning texnik holatini tekshirish va texnik profilaktika ishlarini bajarish
				A2.02.3	Kompessorlar va uning yordamchi uskunalarning qismlari va mexanizmlaridagi nosozliklarni bartaraf etish
		A3.3	IES kompessor qurilmalarida ta'mirlash ishlarini nazorat qilish	A3.01.3	Ta'mirlash uchun kompessor uskunalari o'chirish, ish joylarini tayyorlash
				A3.02.3	Ta'mirlash ishlarini nazorat qilish va ta'mirlashdan keyin kompessor uskunalari qabul qilish va sinovdan o'tkazish
		A4.3	kompessor qurilmalarining normal ishlash rejimini tiklash	A4.01.3	Rahbariyatni ish rejimining buzilishi to'g'risida xabardor qilish, avariya va baxtsiz hodisalarni bartaraf etish
				A4.02.3	Mehnatni muhofaza qilish, sanoat xavfsizligi choralari ko'rish
2	81119017 - Kompessor stansiyasi mashinisti	B1.3	Kompessor stansiyasining texnologik jarayonlarini boshqarish	B1.01.3	Kompessor uskunasi texnologik rejimga muvofiq ishga tushirishga tayyorlash
				B1.02.3	Kompessor belgilangan texnologik reglamentga muvofiq ishga tushirish, ish rejimlarini o'zgartirish
				B1.03.3	Texnologik reglamentda belgilangan tartibda kompressorni to'xtatish
		B2.3	Kompessor uskunalarining texnik holatini nazorat qilish va xizmat ko'rsatish	B2.01.3	Kompessorlar, elektrodvigatellar, reduktorlar, moylash va sovitish tizimlari, filtrlar hamda quvurlarining texnik holatini vizual va asbobiy tekshirish
B2.02.3	Rejali texnik xizmat ko'rsatish ishlarini (moylash, filtrlarni tozalash yoki almashtirish, bolt-birikmalarni tekshirish) bajarish				

3.	13211028 Ishlab chiqarish sanoatida usta (Kompressor uchastkasi ustasi)	D1.6	IES kompressor uskunasi ekspluatatsiya qilishni tashkillashtirish	D1.01.6	Kompressor uskunalarini ekspluatatsiyasi bo'yicha ishlarni bajarishga tayyorlash
				D1.02.6	IESlarining kompressor uskunalarida texnik ishlarni tashkil etish va bajarish
				D1.03.6	Kompressor uskunalarini nosozliklarini oldini olish uchun profilaktika ishlarini bajarish
	D2.6	IESlari kompressor uskunalarida belgilangan ish rejimini saqlash	D 2.01.6	Kompressor uskunasi belgilangan ish rejimini saqlab turish bilan bog'liq ishlarni tashkillashtirish	
4.	13212034 Uchastka boshlig'i	E1.6	Kompressor uchastkasi (stansiyasi) ishini tashkillashtirish uchun zarur bo'lgan texnik hujjatlar bilan ta'minlash	E1.01.6	Kompressor uchastkasi (stansiyasi) ish jarayoni bilan bog'liq texnik hujjatlarni yuritish va saqlash
				E1.02.6	Kompressor uchastkasi (stansiyasi) ekspluatatsiyasi to'g'risidagi hisobotlarni shakllantirish
		E2.6	Kompressor uchastkasi (stansiyasi) uskunalarini ekspluatatsiyasi	E2.01.6	Kompressor uchastkasi (stansiyasi) uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish hamda ta'mirlash, diagnostik tekshiruv ishlarini boshqarish
		E3.6	Kompressor uchastkasi (stansiyasi) uskunalarini operativ boshqarish	E3.01.6	Kompressor uchastkasi (stansiyasi) uskunalariga yuklatilgan rejimni saqlab turish
				E3.02.6	Kompressor uskunalarida operativ o'chirib-yoqishlarni bajarish
		E4.6	Kompressor uchastkasi (stansiyasi) uskunalariga tashkiliy-texnik xizmat ko'rsatish	E4.01.6	Ekspluatatsiya xodimlari tomonidan ishlab chiqarish ko'rsatkichlari bajarilishini nazoratga olish
				E4.02.6	Kompressor uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlashni hamda diagnostika tekshiruvlarini amalga oshirishni tashkiliy-texnik ta'minoti
E4.03.6	Kompressor uchastkasi (stansiyasi) faoliyatining samaradorligini oshirish va istiqbolli rivojlanishi bo'yicha takliflarni ishlab chiqish va amalga joriy etish				

IV. Kasblar xaritasi va mehnat funksiyalari tavsifi

Kasblar nomi	Kompressor qurilmalari mashinisti	
Mashg'ulotlar nomining kodi:	81829	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	<ul style="list-style-type: none"> - 18 yoshga to'lgan bo'lishi; - Ishga kirishda dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tgan bo'lishi; - Maxsus kasbiy ma'lumotga ega bo'lishi; - Mutaxassisligi bo'yicha kamida olti oy stajirovka ish tajribasiga ega bo'lishi va malakaviy komissiya imtihonidan o'tgan bo'lishi - Kasbiy faoliyat doirasida vujudga keladigan turli masalalar yechimini topish usullarini tanlay olish; - Jamoada ishlay olish; - O'zining kasbiy malakasini va shaxsiy kamolotini takomillashtirib borish; - Xavfsizlik texnikasi va mehnat muhofazasi qoidalariga amal qilish 	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1) boshlang'ich professional ta'lim 2) o'rta maxsus ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	1) umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	2-6-malaka razryadli Kompressor qurilmalari mashinisti	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	6	Sex (uchastka) boshlig'i
	6	Sex smena boshlig'i
	6	Muhandis
	7	Bosh muhandis o'rinbosari
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
A1.3 - Kompressor qurilmalarini ekspluatatsiyasi	A1.01.3 - Smenani qabul qilib olish va topshirish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Ish joyini, xizmat ko'rsatiladigan uskunalarni texnik holatini normativ-texnik hujjatlar talablariga muvofiqliini ko'zdan kechirib chiqish

	2. Uskunalarning ishlash ko'rsatkishlari va texnik holatini operativ yurnaldagi yozuvlardan o'rganib chiqgach smenani qabul qilib olish
	3. Yuklamaga muvofiq uskunaning ishlash rejimini saqlash
	4. Uskunalarning ishlash ko'rsatkishlari va texnik holatini operativ yurnalga yozish va smenani topshirish
	Ko'nikmalar:
	Kompressor stansiyasi uskunasining ishlashini tekshirish natijalari bo'yicha nosozliklarni aniqlash
	Havo sovutgichlarining optimal ish rejimidan og'ishlarni aniqlash
	Nazorat-o'lchov vositalari ko'rsatkichlari bo'yicha kompressor stansiyasining optimal ish rejimidan og'ishlarni baholash
	Kompressor stansiyasi uskunasini optimal ish rejimidan og'ishlarni tashxislash (taqillash, qirilish, uskunaning ishlash ovozi o'zgarishi, tebranish)
	Kompressor uskunasining ishlashidagi nosozliklar sabablarini aniqlash
	Operativ yurnalni yuritish
	Tezkor muzokaralar olib borish
	Bilimlar:
	Kompressor qurilmalari mashinisti ish joyini tashkil etish va jihozlashga qo'yiladigan talablar
	Kompressor qurilmalari va yordamchi uskunalarning tarkibi, tuzilishi va ishlatish qoidalari
	Kompressorni o'chib qolish sabablari va xususiyatlari (favqulodda, qisqa muddatli va uzoq muddatli)
	Xizmat ko'rsatilayotgan uskunalarning qismlarini qizib ketishining cheklangan harorati, qizib ketishning oldini olish va bartaraf qilish choralari
	Nazorat-o'lchov vositalarini maqsadi, ishlash prinsipi, shartlari, ko'rsatkichlar turi va ularning aniqligi bo'yicha toifalanishi
	Kompressorlarni va uzatmalarni, yordamchi uskunalarni ishlashini kuzatish usullari
	Nazorat-o'lchov vositalari va boshqaruv avtomatikasining ishlatish maqsadi va usullari
	Kompressorning beqaror ishlashining sabablari va ularning oqibatlari
	Kompressor qurilmalari mashinistining ish joyini tashkil etish qoidalari
	Kompressor sovutish tizimining sovutish suvi uchun sifat ko'rsatkichlari
	Kompressorlarni ishga tushirish va to'xtatish qoidalari

		Kompressorlarni favqulodda, qisqa muddatga va uzoq muddatga o'chirishda xarakterlar tartibi
		Kompressor qurilmasini zaxiraga chiqarish va o'chirish ishlarining ketma-ketligi
A1.02.3 - Kompressor qurilmalarining belgilangan ish rejimini saqlab turish		Mehnat muxofazasi qoidalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Kompressor uskunalarini operativ rahbariyat ko'rsatmasi bo'yicha ishga tushirish
		2. Operativ rahbarning ko'rsatmalariga binoan texnologik sxemalarga muvofiq uskunani o'chirib-yoqishlarni bajarish
		3. Kompressor qurilmalarining belgilangan ish rejimini saqlab turish
		4. Tezkor muzokaralar olib borish
		5. Operativ yurnalni yuritish
		Ko'nikmalar:
		Nazorat-o'lchash asboblari ko'rsatkichlari, vizual, eshitish va kinestetik belgilar bo'yicha kompressor uskunalarining ishlash tartibi va texnik holatini baholash
		Kompressor uskunalarini sinovdan o'tkazish
		Kompressor uskunasi ishlash rejimini sozlash
		Avtomatlashtirish va texnologik boshqaruv tizimlaridan foydalangan holda uskunaning ishlashidagi og'ishlarni (buzilishlarni) aniqlash
		Masofaviy aloqa vositalaridan foydalangan holda tezkor muzokaralar jarayonida ma'lumotlarni uzatish, qabul qilish va rasmiylashtirish
		Texnik hujjatlarni yuritish va saqlash
		Bilimlar:
		Uskunaning tuzilishi va ishlash xususiyatlari, xizmat ko'rsatish zonasida uskunalar, quvurlar va armaturalarining hududiy joylashuvi
		Xizmat ko'rsatiladigan kompressor, tushirish moslamalarining maqsadi, ishlash printsiplari va ishlash xususiyatlari, ularning gidravlik va pnevmatik sxemalari
		Kompressor xavfsizligi moslamalarining turlari va tarkibi
		Kompressor xavfsizlik moslamalarining mumkin bo'lgan nosozliklarini vujudga kelish sabablari, namoyon bo'lish belgilari va oldini olish usullari
		Kompressor uskunasi ishlatish qoidalari
	Yuqori bosim ostida ishlaydigan uskunalaridan foydalanadigan xavfli ishlab chiqarish ob'ektlarining sanoat xavfsizligi qoidalari	
	Tezkor muzokaralar va yozuvlarni yuritish tartibi	

A2.3 – IES kompressor uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish	A2.01.3 - Asosiy va yordamchi uskunalarining texnik holatini tekshirish va texnik profilaktika ishlarini bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Dvigatellar, kompressorlar, yordamchi mexanizmlar va boshqa jihozlarning sozlig'ini nazorat qilish
		2. Profilaktika choralari jadvaliga muvofiq kompressor uskunalarida profilaktika ishlarini bajarish
		3. Moy sifatini tekshirish, mexanizmlarga moy quyish
		4. Kompressor uskunasining tarkibiy qismlari, mexanizmlari va jihozlarini ifloslanishdan tozalash
		5. Uskunadagi nosozliklarni aniqlash, operativ rahbariyatni barcha aniqlangan nosozliklar to'g'risida xabardor qilish
		Ko'nikmalar:
		Moy to'ldirish, himoya va blokirovkalarni sinovdan o'tkazish (o'z vakolatlari doirasida), kompressor uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha boshqa profilaktik ishlarni bajarish
		Kompressor uskunasining ishlashidagi odatiy nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish
		Ishlarni bajarishda zarur harakatlarning tarkibi va ketma-ketligini aniqlash
		Moylash materiallari sifatini vizual aniqlash
		Texnologik jarayonga muvofiq asbob-uskunalarni tanlash
		Kompressor qurilmalarini muntazam va ta'mirlash ishlarini bajarish
		Bilimlar:
		Porshinli kompressorlar, turbokompressorlar, ularning uzatmalarini texnik xususiyatlari va texnik xizmat ko'rsatish qoidalari
		Kompressor agregatlarining ishlashini tartibga solish usullari
		Kompressorlarning kerakli texnologik parametrlarini saqlash usullari: qo'lda boshqarish, qulflash, avtomatik tartibga solish qoidalari
		Kompressor stansiyasi uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish uchun mehnat xavfsizligi talablari
		Oddiy va o'rta murakkab nazorat- o'lchov vositalari, avtomatik qurilmalar va armaturalarning tuzilishi va ishlash prinsipi
		Termodinamika va elektrotexnika asoslari
Gazlarning kompressorlarni ishlash vaqtida yuzaga keladigan xususiyatlari		
Moylarga qo'yiladigan talablar		
Kompressorni moylash tizimining ishlash prinsipi		
Kompressor uskunasida havo harakatining texnologik sxemasi		

		Ortiqcha bosimda ishlaydigan uskunalarga qo'yiladigan talablar, ularning konstruksiyasi, hujjatlari va belgilash (markirovka)
	A2.02.3 - Kompessorlar va uning yordamchi uskunalarning qismlari va mexanizmlaridagi nosozliklarni bartaraf etish	Mehnat harakatlari:
		1.Kompessor stansiyasi uskunasi xizmatga yaroqliligini tekshirish va ishlashdagi og'ishlarni aniqlash
		2.Havo sovutgichlari, moy sovutgichlari va gaz havosini sovutish moslamalaridagi nosozliklarni aniqlash
		3.Kompessor uskunalari mashinisti xizmat ko'rsatadigan hududda joylashgan jihozlar, statsionar ishlab chiqarish quvvatlarni ta'mirlashga, yong'in va gaz xavfi bor ishlarga tayyorlash
		4.Kompessor uskunalari va agregatlarida o'rtachadan pastroq bo'lgan quvvatli kompressorlarni ba'zi ta'mirlash ishlarini bajarish
		5.Kompessor uskunalari quvurlari va armaturalarini o'rnatish va demontaj qilish
		6.Muftalik ulanishlarni ta'mirlash
		7.Kamar uzatmalarini ta'mirlash
		8.Quvur qismlarini ta'mirlash
		9.Kompressorni to'ldirish qutisini ta'mirlash
		10.Ish joyida ko'tarish va maxsus vositalar yordamida o'rtachadan pastroq quvvatli kompressor qurilmalari, armatura va quvurlar uchun uskunalarni ko'tarish va ko'chirishni amalga oshirish
		Ko'nikmalar:
		Kompessor stansiyasi uskunalari va qismlarini yig'ish va demontaj qilish
		Kompessor stansiyasining shikastlangan va eskirgan qismlarini almashtirish
		Elektrodvigatel yordamida nasoslarni markazlashtirish (sentrovka)
		Texnologik hujjatlarga muvofiq kompressorning to'ldirish qutisini ta'mirlashni amalga oshirish
		Muftalik ulanishlarni ta'mirlashni amalga oshirish
		Sizib chiqishlarni bartaraf qilish, ichki korroziyaga qarshi qoplama va izolyatsiyani tiklash, quvurlarning eskirgan qismlarini almashtirish
		O'rta murakkablikdagi batafsil va yig'ma chizmalarni o'qish
		O'rtacha quvvatdan past kompressor uskunasi jihozlarini, armatura va quvurlarni maxsus vositalar yordamida ko'tarish, belgilash, ulash va ko'chirishni amalga oshirish
	Bilimlar:	
	Kompessor stansiyalarini ta'mirlashda ishlatiladigan mikrometrik asboblarning turlari va qurilmalari	

	Eskirish turlari va eskirgan qismlarni tiklash usullari
	Kompressorni ishga tushirish va ishlashi paytida yuzaga keladigan nosozliklar
	Siqish paytida havoni (gazni) ruxsat etilgan qizishi
	Markazdan qochma kompressorlar va porshenli kompressorlar o'rtasidagi konstruktiv farqlari
	Uskunaning ishlashini baholash va nuqsonlarni aniqlash uchun ishlatiladigan nazorat-o'lchash asboblari va jihozlari
	Moy idishlari (salnik) uchun ishlatiladigan materiallar
	Kompressor stansiyasining ishlashidagi nosozliklarni oldini olish choralari
	Kompressorni nosozliklarini aniqlash usullari
	Korroziyadan himoya qilish usublari va usullari
	Kompressor stansiyasi uskunalari va jihozlarini ta'mirlash ishlarining sifatini nazorat qilish usullari
	Quvur armaturalarining turlari va maqsadi
	Muftalik ulanishlarni ta'mirlash turlari
	Kamar ulanishlarning nosozliklari va ularning sabablari
	Gaz va bug' quvurlarini ta'mirlash xususiyatlari
	Quvurlarni eskirgan qismlarini almashtirishda xarakterlar ketma-ketligi
	Muftalik ulanishlardagi nosozliklar sabablari va ularni bartaraf etish usullari
	Quvurlar va quvur armaturalarining nosozliklarini aniqlash usullari
	Kompressor stansiyasining quvurlar liniyasi sxemalari
	Sovutgichlarning maqsadi, ishlash tamoyillari va tuzilishi
	Kompressorlarni ishga tushirish tartibi
	Kompressor stansiyasi uskunalari ta'mirlash ketma-ketligini aniqlash, ta'mirlash uchun asboblari va jihozlarni tanlash tartibi
	O'rta murakkablikdagi batafsil va yig'ma chizmalarni o'qish qoidalari
	Kompressor ishidagi nosozliklarning sabablari
	Kompressor stansiyasining mashina va uskunalardagi nosozliklar va nuqsonlarni aniqlash usullari
	Kompressor stansiyasi uskunasiidagi nosozliklarning odatiy belgilari
	Bosim klapanlarining turlari va ishlash tamoyillari
	Batafsil va yig'ma chizmalaridagi belgilar
	Kompressorning rele siljish o'rni qurilmasini tuzilishi va maqsadi
	Kompressorni tozalash tizimining tuzilishi va maqsadi
	Markazdan qochirma kompressorlarning uskunasi va ishlash prinsipi

		<p>Porshinli kompressorlar, turbokompressorlar, ulanmalar, ichki yonish dvigatellari, bug' dvigatellari va elektr motorlar tuzilishi</p> <p>Silindrni moylash tizimlari va kompressorni moy idishlarini tuzilishi</p> <p>Boshqarish, ogohlantirish va signalizatsiya tizimlarining funksiyalari va parametrlari</p>
<p>A3.3 – IES kompressor uskunalarida ta'mirlash ishlarini nazorat qilish</p>	<p>A3.01.3 - Ta'mirlash uchun kompressor uskunalari o'chirish, ish joylarini tayyorlash</p>	<p>Mehnat harakatlari:</p>
		<p>1. Kompressor uskunalari o'chirish va ta'mirlashga tayyorlash</p>
		<p>2. Ta'mirlash uchun ish joylarini tayyorlash</p>
		<p>3. Kompressor uskunalari o'rta murakkablikdagi qismlarini, mexanizmlarini va jihozlari yig'ish va demontaj qilish</p>
		<p>4. Kompressor uskunalari mexanizmlari va jihozlarining o'rtacha murakkablikdagi qismlarini o'lchovli ishlov berish</p>
		<p>5. Uskunalarning tishli va gardishli ulanishlarini o'rnatilgan o'lcham miqdorigacha mahkamlash</p>
		<p>Ko'nikmalar:</p>
		<p>Har xil dvigatellar bilan ishlaydigan o'rtacha quvvatdagi kompressorlarni soz holatda saqlashga qaratilgan ishlarni bajarish</p>
		<p>O'rta quvvatli kompressorlarning ishlashini tartibga solish va foydalanish yo'riqnomalari talablariga muvofiq belgilangan texnologik rejimlarga rioya qilish</p>
		<p>Kompressorni eng samarali ishlash rejimini aniqlash va o'rnatish</p>
		<p>Kompressornin ratsional ish rejimini o'rnatish va parametrlarni saqlab turish</p>
		<p>Asboblar ko'rsatkichlariga muvofiq dvigatellar, kompressorlar, kompressor uskunalari yordamchi mexanizmlarini ishlashini kuzatib borish</p>
		<p>Kompressor uskunasi ish parametrlarini ishlab chiqaruvchining pasport ma'lumotlari bilan taqqoslash</p>
		<p>Texnologik tizimga, bloklarga, liniyalarga kiradigan kompressor va yordamchi uskunalarni loyiha bilan belgilangan o'zaro bog'liq ishlashini ta'minlash maqsadida boshqarish va sozlashni amalga oshirish</p>
		<p>Xavfi yuqori bo'lgan ishlarni bajarishda mehnat muhofazasi talablariga rioya qilish</p>
		<p>Xizmat ko'rsatiladigan kompressorlar, mashinalar va mexanizmlarning ishlashi bo'yicha hisobot va texnik hujjatlarni yuritish qoidalariga rioya qilish</p>
<p>Bilimlar:</p>		
<p>Xizmat ko'rsatiladigan kompressorlarning texnik xususiyatlari</p>		

		Avtomatik boshqaruv tizimlarining turlari (barqarorlashtirish, dasturiy, monitoring va optimallashtirish)
		Statsionar kompressorlar va turbokompressorlarni texnik jihatdan sog'lom holatda saqlash uchun bajariladigan ishlarning tarkibi va ketma-ketligi
		Siqilgan havo yoki gazlarni ishlab chiqarish uchun sarflanadigan elektr energiyasi va materiallarni me'yori
		Uskunaning ishlashini va qulflanishini boshqaruvchi avtomatik qurilmalarning joylashuvi sxemasi
		Kompressorlarning ratsional ish rejimini ushlab turish usullari
		Kompressor uskunalarinig me'yorda ishlash texnologik rejimi parametrlari
		Kompressorlarni texnologik va yordamchi quvurlar bilan bog'lash sxemalari
		Kompressor va yordamchi uskunalarni o'z ichiga olgan texnologik rejimining o'rnatishning texnologik sxemalari va normalari
		Kompressor va yordamchi uskunalarni avtomatika vositalari, nazorat va himoya jihozlarining asosiy sxemalari va ishlash qoidalari
		Kompressor stansiyalarida yoqilg'i-moylash materiallaridan foydalanishni hisobini olib borish qoidalari
		Xizmat ko'rsatiladigan kompressorlar, mashinalar va mexanizmlarning ishlashi bo'yicha hisobot va texnik hujjatlarni yuritish qoidalari
	A3.02.3 - Ta'mirlash ishlarini nazorat qilish va ta'mirlashdan keyin kompressor uskunalarni qabul qilish va sinovdan o'tkazish	Mehnat harakatlari:
		1. Kompressor uskunalarni ta'mirlash uchun naryad-dopuskda ko'rsatilgan shartlarga, texnologik ko'rsatmalarga muvofiq ish joylarini tayyorlash, ta'mirlashdan so'ng uskunalarni qabul qilib olish
		2. Ta'mirlash ishlarini nazorat qilish, ishga jalb qilingan pudrat korxonalari xodimlari tomonidan ishlarni bajarish qoidalarini buzgan holatlar to'g'risida operativ rahbariyatni xabardor qilish
		3. Ta'mirlashdan keyin kompressor uskunalarni qabul qilish va sinovdan o'tkazish
		Ko'nikmalar:
		Ish joyining holatini mehnat xavfsizligi, yong'in, sanoat va ekologik xavfsizlik talablariga, ta'mirlash ishlari davomida kompressor uskunalari mashinistining ish joyini tashkil etish qoidalariga muvofiq saqlash
		Kompressor uskunasi tashqi va ichki tekshiruvlarini o'tkazish
		Ishlab chiqaruvchining pasport ma'lumotlaridan uskunaning ishlash parametrlarini og'ishlarini aniqlash

	Nazorat-o'lchash moslamalarining ko'rsatkichlarini nasos va kompressor uskunalarning tartibga solinadigan parametrlari bilan solishtirish
	Kompressor uskunalarni yig'ish moslamalarini texnik hujjatlarga muvofiq yig'ish uchun tayyorlash
	Texnik hujjatlarga muvofiq kompressor bloklarini yig'ish va demontaj qilish
	Qismlarga ishlov berish jarayonida bajariladigan ishlarning sifatini nazorat-o'lchov asboblari yordamida nazorat qilish
	Nosozlik tufayli kompressorni favqulodda to'xtatish
	Murakkab chizmalarni o'qish
	Bilimlar:
	Ta'mirlash ishlari paytida kompressor uskunalari mashinistining ish joyini joylashtirish va jihozlashga qo'yiladigan talablar
	Kompressor uskunalari va jihozlarni texnik ko'rikdan o'tkazish va rejali profilaktik ta'mirlash paytida bajariladigan ishlar ro'yxati
	Kompressor uskunalarning o'rtacha murakkablikdagi tarkibiy qismlar, mexanizmlari va jihozlarning texnik holatini diagnostika qilish usullari
	Kompressorlar va kompressorning yordamchi uskunalari komponentlari va mexanizmlarining nosozliklarini aniqlash usullari
	Yig'ish paytida nuqsonlar va ularni bartaraf etish usullari
	Avariya holatlarini oldini olish choralari
	Ishlab chiqarish, sanoat va yong'in xavfsizligi, mehnatni muhofaza qilish va ekologik xavfsizlik normalari va talablari
	Mashinalar, uskunalar va qurilmalarni yig'ish paytida nuqsonlarni bartaraf etish uchun ishlatiladigan jihozlar, asboblari, moslamalar va yordamchi materiallar
	Xarakatsiz ajraladigan bo'g'inlarni yig'ish uslublari
	Kompressor uskunalari va kompressor stansiyasining texnologik sxemalari
	Kompressor uskunasi o'rtacha murakkablikdagi qismlarini o'lchovli ishlov berish usullari
	Kompressor uskunasi o'rtacha murakkablikdagi qismlarini chilangarlik qayta ishlash usullari va ketma-ketligi
	Kompressor uskunasi klapanining ishchi yuzasini silliqlashda ishlatiladigan materiallar
	Kompressor uskunasi klapanlarining ishchi yuzalarini silliqlashni sifatini nazorat qilish usullari

		<p>Tishli ulanishlarni oʻrnatishdagi nuqsonlar, nuqsonlarning turlari va ularning oldini olish choralari</p> <p>Tishli ulanishlar bilan ishlash texnikasi</p> <p>Chilangarlik ishidagi odatiy nuqsonlar, ularning paydo boʻlish sabablari va oldini olish usullari</p> <p>Kompressor qismlariga chilangarlik ishlov berish jarayonida nuqsonlarni bartaraf etish usullari</p> <p>Kompressor qismlariga chilangarlik ishlov berishning sifatini nazorat qilish usullari</p> <p>Kompressorlar va kompressor stansiyalarining sxemasini oʻqish qoidasi</p> <p>Har xil turdagi kompressorlar, turbokompressorlar, ulanmalar, ichki yonish dvigatellari, bugʻ dvigatellari, bugʻ turbinalari va elektr dvigatellar, yordamchi mexanizmlar, murakkab nazorat-oʻlchov asboblari, apparatlar, armaturalar, vintli gaz kompressorlarining tuzilishi va konstruktiv xususiyatlari</p>
<p>A4.3 – Baxtsiz hodisalarni bartaraf etish va kompressor uskunasi normal ishlash rejimini tiklash, baxtsiz hodisalar, yongʻinlar, texnologik buzilishlarning oldini olish</p>	<p>A4.01.3 - Rahbariyatni ish rejimining buzilishi toʻgʻrisida xabardor qilish, avariya va baxtsiz hodisalarni bartaraf etish</p>	<p>Mehnat harakatlari:</p> <p>1. Uskunalarni ish rejimining buzilishi, ularni shikastlanishi, yongʻin yuzaga kelganligi, uskunaning shikastlanishiga tahdid soladigan nuqsonlar haqida operativ rahbariyatni xabardor qilish</p> <p>2. Normal ish rejimini tiklash, avariya yoki yongʻin rivojlanishining oldini olish, operativ rahbariyatning koʻrsatmalariga muvofiq avariya holatini bartaraf etish choralari koʻrish</p> <p>3. Uskunalar yoki odamlar xavf ostida boʻlgan hollarda uskunani favqulodda oʻchirish</p> <p>4. Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalarda jabrlanganlarga birinchi yordam koʻrsatish, sodir boʻlgan voqea toʻgʻrisida tezkor rahbariyatni xabardor qilish</p> <p>5. Avariya yoki yongʻin bartaraf etilgandan keyin uskunalarni tekshirish, avariya yoki yongʻin paytida bajarilgan harakatlar, nuqsonlarni aniqlash toʻgʻrisida tezkor rahbariyatni xabardor qilish</p> <p>6. Avariya yoki yongʻinning yuzaga kelishi va ularni bartaraf etish boʻyicha amalga oshirilgan harakatlar toʻgʻrisida tushuntirish xati tayyorlash</p> <p>Koʻnikmalar:</p> <p>Nazorat-oʻlchash asboblari koʻrsatkichlari, vizual, eshitish va kinestetik belgilar boʻyicha kompressor uskunalarining ishlash tartibi va texnik holatini baholash</p> <p>Kompressor uskunalarini yoqish-oʻchirish, uskunalarining texnologik sxemalarida oʻzgartirish</p> <p>Nazorat-oʻlchov asboblari koʻrsatmalariga muvofiq kompressorlar va yordamchi uskunalarining ishlashini kuzatish</p>

		Kompressor uskunasining ishlashidagi odatiy nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish
		Jabrlanganlarga birinchi yordam ko'rsatish
		Texnik ma'lumotlarni og'zaki va yozma ravishda taqdim etish
		Bilimlar:
		Texnologik jarayonni tartibga solish usullari
		Stansiya mahsulotini ishlab chiqarish uchun texnologik jarayonlarning sxemalari
		Oddiy, ta'mirlash va favqulodda vaziyatlarda kompressor uskunalari, aloqa vositalari va yordamchi qurilmalarning sxemalari, qurilmalari va ishlash xususiyatlari, ishlash qoidalari
		Kompressor uskunasining xarakterli nosozliklari va shikastlanishi, ularni aniqlash va bartaraf qilish usullari
		Xizmat ko'rsatish zonasida yong'in stantsiyalari, yong'inga qarshi vositalarning joylashuvi
		Birlamchi yong'inga qarshi vositalarning qurilmasi, yong'in signalizatsiyasi va yong'inga qarshi tizimlar maqsadi va ishlash printsiplari
		Elektr stantsiyalari ishidagi baxtsiz hodisalar va boshqa texnologik buzilishlarni, ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalarni bartaraf etish bo'yicha harakatlarni tartibga soluvchi qoidalar va ko'rsatmalar
		Xodimlarni evakuatsiya qilish tartibi
		Uskunalardan foydalanish va xavfsizlik qoidalari
		Mehnat harakatlari:
		1.Xizmat ko'rsatish zonasi uskunalarini ishlatish jarayonida mehnatni muhofaza qilish, sanoat xavfsizligi va ishlab chiqarish yo'riqnomalari talablarini bajarish
		2.Ta'mirlash yoki uzoq muddatli zaxiradagi o'z tarkibida rangli metallar bolgan kompressor uskunalarini butligini va saqlanishini nazorat qilish
		3.To'siqlar, xavfsizlik moslamalari va qurilmalarining sozlig'ini, elektrodvigatellarni himoya qismlari yaxlitligini nazorat qilish
		4.Yong'in uskunalarini va asboblari, avtomatik aniqlash tizimlari va yong'inni o'chirish moslamalarining mavjudligi va yaroqliligini nazorat qilish
		Ko'nikmalar:
		Kompressor uskunasining texnik holati va ish rejimini nazorat qilish
		Murakkab qismlar, mexanizmlar, uskunalar va agregatlarning texnik holatini aniqlash
		Kompressor uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va yong'inga xavfli materiallar bilan ishlashda xavfsizligi talablariga rioya qilish
	A4.02.3 - Mehnatni muhofaza qilish, sanoat xavfsizligi choralarini ko'rish	

		Xavfli moddalar, materiallar va uskunalar bilan ishlashda shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish
		Birlamchi yong'inga qarshi vositalarning yaroqliligini tekshirish va foydalanish
		Bilimlar:
		Kompressor qurilmalari mashinistining ish joyidagi asosiy xavfli va zararli ishlab chiqarish omillari
		Sanoat xavfsizligi, yong'in xavfsizligi va portlash xavfsizligi, mehnatni muhofaza qilish talablari
		Kompressor uskunalarini ishlatish bo'yicha ishlarining xavfsizligini ta'minlaydigan texnik tadbirlar
		Yong'in xavfsizligi choralari bo'yicha qoidalar va ko'rsatmalar
		Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar uchun birinchi yordam ko'rsatish qoidalari
		Kompressor qurilmalari mashinistining yo'riqnomasi, mehnatni muhofaza qilish bo'yicha ko'rsatmalar
		Mas'uliyat va mustaqillik
	1.O'ziga biriktirilgan uskunalar uchun javobgar	
	2.Yuqori lavozimdagi tajribali xodim nazorati ostida ishlash	
	3.O'z mehnat vazifalarini mehnat muxofazasi va yong'in xavfsizligi talablariga muvofiq bajarish	
	4.Ichki tartib qoidalarga rioya qilish	
Texnik va/yoki texnologik talab		<p>Kompressor qurilmalari (havo va gaz kompressorlari), ularning yuritma mexanizmlari hamda yordamchi uskunalarini belgilangan texnologik rejimlarda ishlatish.</p> <p>Bosim, harorat, sarf, moylash, sovitish va vibratsiya ko'rsatkichlarini nazorat-o'lchov asboblari orqali kuzatish va me'yorlarda ushlab turish.</p> <p>Kompressor agregatlarini ishga tushirish, ish rejimini sozlash, to'xtatish hamda avariya holatlarida xavfsiz o'chirish tartiblarini bajarish.</p> <p>Havo/gaz tayyorlash va uzatish tizimlari (filtr, separator, quritgich, armatura, quvurlar) bilan ishlash va ularning ishga yaroqliligini ta'minlash.</p> <p>Texnik ekspluatatsiya qoidalari, sanoat xavfsizligi, mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi va bosim ostida ishlovchi uskunalar bo'yicha talablarga qat'iy rioya qilish.</p> <p>Profilaktik ko'riklar, rejali texnik xizmat ko'rsatish ishlarini bajarish hamda mayda nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish.</p> <p>Ish jarayoni parametrlarini smena jurnali yoki elektron tizimlarda qayd etish, smena topshirish-qabul qilish tartibiga rioya qilish.</p> <p>Uskunalarning energiya samarador ishlashini ta'minlash va ruxsat etilgan yuklama hamda texnologik ko'rsatkichlardan chetga chiqmaslik</p>

Kasbning nomi:	Kompressor stansiyasi mashinisti	
Mashg'ulot nomining kodi:	81119	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talabalar	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	O'rta professional ta'limni bitirgan talabgorga shu sohada kamilda 6 oylik ish staji bo'lishi kerak	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	- 18 yoshga to'lgan bo'lishi; - Ishga kirishda dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tgan bo'lishi; - Maxsus kasbiy ma'lumotga ega bo'lishi; - Mutaxassisligi bo'yicha kamida olti oy stajirovka ish tajribasiga ega bo'lishi va malakaviy komissiya imtixonidan o'tgan bo'lishi	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1) boshlang'ich professional ta'lim 2) o'rta maxsus ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	1) umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:		
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	6	Sex (uchastka) boshlig'i
	6	Sex smena boshlig'i
	6	Muhandis
	7	Bosh muhandis o'rinbosari
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
B1.3- Kompressor stansiyasining texnologik jarayonlarini boshqarish	B1.01.3- Kompressor uskunasi texnologik rejimga muvofiq ishga tushirishga tayyorlash	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Smenani qabul qilish, jurnaldagi yozuvlarni o'rganib chiqish va smena topshiriqlarini tekshirish
		2. Asbob-uskunalar, quvurlar, armatura va muhrlanish holatini ko'zdan kechirish
		3. Elektr ta'minoti, boshqaruv va signalizatsiya tizimlarining tayyorligini tekshirish
		4. Moylash, sovitish, havo/gaz ta'minoti tizimlarining ishga tayyorligini aniqlash
		5. Xavfsizlik qurilmalari (avariya to'xtatish, blokirovkalar) ish qobiliyatini tekshirish
		Ko'nikmalar:
Kompressor agregatlarining tuzilishi va ishlash prinsipini bilish		
Porshenli, vintli, markazdan qochma kompressorlar bilan ishlash		

	<p>Yog'lash, sovitish va havo/gaz aylanish tizimlarini tushunish</p> <p>Nazorat-o'lchov asboblardan foydalanish</p> <p>Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari bilan ishlash</p> <p>Operativ jurnalni yuritish</p> <p>Ko'rsatkichlarni yozib borish</p> <p>Navbatchilikni topshirish-qabul qilish</p> <p>Bilimlar:</p> <p>Kompressorlar turlari (porshenli, vintli, markazdan qochma va boshqalar) va ularning ishlash prinsipi</p> <p>Kompressor agregatining asosiy uzellari va detallari, ularning vazifalari</p> <p>Elektr dvigatellar, uzatmalar, podshipniklar haqida asosiy tushunchalar</p> <p>Sovitish, moylash, havo (yoki gaz) tozalash tizimlari</p> <p>Kompressor stansiyasining texnologik sxemasi</p> <p>Espluatatsiya va xavfsizligi qoidalari</p> <p>Elektr uskunalari ishga tushirish va to'xtatish tartibi</p> <p>Qisqa tutashuv, ortiqcha yuklanish va yerga ulash tushunchalari</p>
<p>B1.02.3- Kompressor belgilangan texnologik reglamentga muvofiq ishga tushirish, ish rejimlarini o'zgartirish</p>	<p>Mehnat harakatlari:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Texnologik reglamentda belgilangan ketma-ketlikda yordamchi tizimlarni ishga tushirish 2. Kompressorni xolost yoki yengil rejimda ishga tushirish 3. Asosiy ishchi parametrlarning barqarorlashuvini kuzatish 4. Kompressorni ishchi rejimga olib chiqish va texnologik sxemaga ulash. 5. Parametrlarni reglamentga muvofiq asta-sekin o'zgartirish 6. O'lchov asboblari ko'rsatkichlarini doimiy nazorat qilish 7. Normadan chetlanish aniqlansa, sababini bartaraf etish yoki mas'ul shaxsga xabar berish 8. O'zgarishlarni ekspluatatsiya jurnalida qayd etish <p>Ko'nikmalar:</p> <p>Kompressorni ishga tushirish va to'xtatish</p> <p>Nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish</p> <p>Rejali texnik xizmat ko'rsatish ishlarini bajarish</p> <p>Ish rejimlarini nazorat qilish</p> <p>Mayda ta'mir ishlarini bajara olish</p> <p>Detallar holatini tekshirish va almashtirish</p> <p>Filtrlar, klapanlar, podshipniklar bilan ishlash</p> <p>Shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish</p> <p>Bilimlar:</p> <p>Ishchi parametrlar: bosim, harorat, oqim, aylanish chastotasi va ularning me'yoriy qiymatlari</p> <p>Yuklama berish va olish qoidalari</p> <p>Avariya holatlar va ularni bartaraf etish usullari</p>

		Nazorat o'lchov asbob-uskunalarining turlari
		Nazorat o'lchov asbob-uskunalarini ko'rsatkichlarini o'qish va tahlil qilish
		Signalizatsiya va avtomatik himoya tizimlarining ishlash prinsipi
	B1.03.3 - Texnologik reglamentda belgilangan tartibda kompressorni to'xtatish	1.Yuklamani bosqichma-bosqich kamaytirish
		2.Kompressorni xolost rejimga o'tkazish
		3.Texnologik reglamentda belgilangan tartibda kompressorni o'chirish
		3.Yordamchi tizimlarni belgilangan ketma-ketlikda to'xtatish
		4.Asbob-uskunalar holatini tekshirish va operativ jurnalga yozuv kiritish
		Ko'nikmalar:
		Kompressorni qo'lda va avtomatik rejimlarda rejalashtirilgan o'chirishni amalga oshirish
		Zarurat yuzaga kelganida kompressorni favqulodda (rejadan tashqari) o'chirish
		Kompressorlarni to'xtatishning texnologik ketma-ketligiga rioya qilish
		Texnologik va operativ rejimlar standartlariga rioya qilish
		Operativ jurnalga kompressorlaning texnik holati bo'yicha yozuvlarni kiritib borish
		Operativ muzokaralar olib borish
		Bilimlar:
		Kompressorni ishga tushirish, ish rejimini o'zgartirish va to'xtatish tartibi
		Operativ jurnalni yuritish tartibi
		Texnologik reglament, ishlab chiqarish yo'riqnomalari
		Rejali ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish asoslari
Atmosferaga chiqindilarni cheklash talablari		
Moy, kondensat va chiqindilarni to'g'ri utilizatsiya qilish qoidalari		
Mas'uliyat va mustaqillik:	1. E'tiborlilik va mas'uliyat	
	2. Tez qaror qabul qilish	
	3.Jamoadi ishlash qobiliyati	
B2.3- Kompressor uskunalarining texnik holatini nazorat qilish va xizmat ko'rsatish	B2.01.3- Kompressorlar, elektrodvigatellar, reduktorlar, moylash va sovitish tizimlari, filtrlar hamda quvurlarining texnik holatini vizual va asbob orqali tekshirish	Mehnat harakatlari:
		1.Tekshirilayotgan uskunaning ish rejimi (ishlayotgan/to'xtatilgan)ni aniqlash
		2. Texnologik sxema va ekspluatatsiya hujjatlari bilan tanishish
		3.Asboblarni (termometr, manometr, vibrometr, tok o'lchagich va boshqalar) tayyorlash
		4. Kompressorlar, elektrodvigatellar, reduktorlar, moylash va sovitish tizimlari, filtrlar hamda quvurlarining texnik holatini vizual va asbob orqali tekshirish
		5.Korpus, boltli ulanmalar va muhrlanishlarning butunligini ko'zdan kechirish

	6.Yoriqlar, moy yoki gaz chiqishi, noodatiy shovqin va titrashlarni aniqlash
	7.Sovitish elementlarining ifloslanmaganligini tekshirish
	8.Korpus qizib ketmaganligi, izolyatsiya shikastlanmaganligini, kontaktlar, klemmlar va kabellarning holati, sovitish ventilatorlari va havo kirish chiqish yo'llarini ko'zdan kechirish
	Ko'nikmalar:
	Tok va kuchlanishni ampermetr va voltmeter bilan o'lchash
	Podshipnik haroratini nazorat qilish
	Izolyatsiya qarshiligini megommetr bilan tekshirish (to'xtatilgan holda)
	Moy oqishlari va quvur ulanmalarini mahkamlash
	Moy rangining o'zgarishi va ifloslanish belgilarini aniqlash
	Moy bosimini manometr orqali tekshirish
	Moy haroratini nazorat qilish
	Filtr differensial bosimini o'lchash
	Kirish va chiqish bosim farqini o'lchash
	Signalizatsiya holatini tekshirish
	Bosimni manometr orqali tekshirish
	Zarur holda gaz analizatori bilan oqishni aniqlash
	Haroratni termometr bilan nazorat qilish
	Bilimlar:
	Kompressor agregatlari va yordamchi uskunalarning tuzilishi va ishlash prinsipi
	Mexanik uzellar (val, podshipnik, mufta, reduktor) vazifasi
	Texnik holat tushunchasi va uni baholash mezonlari
	Kompressor turlari va ularning konstruktiv xususiyatlari
	Ishchi va ruxsat etilgan parametrlar (bosim, harorat, unumdorlik)
	Noodatiy shovqin, titrash va qizish sabablari
	Germetiklik buzilishi belgilari
	Reduktor turlari va uzatish sxemalari
	Moylash usullari va moy turlari
	Reduktordagi nosozlik belgilari (shovqin, zarba, qizish)
	Moylash tizimining sxemasi va ishlash prinsipi
	Sovitish tizimlari turlari (havo, suv, moy) va ishlash prinsiplari
	Filtrlarning ifloslanish darajasini aniqlash usullari
B2.02.3- Rejali texnik xizmat ko'rsatish ishlarini (moylash, filtrlarni tozalash yoki almashtirish, bolt-birikmalarni	Mehnat harakatlari:
	1.Kompressor uskunalarni texnik xizmat ko'rsatish uchun tayyorlash
	2.Texnik hujjatlar (pasport, yo'riqnoma) bilan tanishib chiqish
	3.Uskunalarni tozalash, moylash, ortiqcha moyni tozalash

	tekshirish) bajarish	4.Filtrlarni tozalash va almashtirish
		5.Boltlarni qotirish, ularni texnik holatini tekshirish, zarur bo'lsa ularn almashtirish
		6.G'alati tovush, tebranish yoki oqishlar yo'qligini tekshirish
		Ko'nikmalar:
		Uskunalarning tuzilishi va ishlash prinsipini bilish
		Texnik hujjatlar, sxemalar va yo'riqnomalarni o'qish
		Moylash ishlarini to'g'ri bajara olish
		Filtrlarni tozalash va almashtirish
		Bolt-birikmalarni tekshirish va belgilangan momentda tortish
		Qo'l asboblari (kalitlar, otvertka, dinamometrik kalit)dan foydalanish
		O'lchov asboblaridan to'g'ri foydalanish
		Xavfsiz ish usullariga rioya qilish
		Shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish
		Nosozliklarni barvaqt aniqlay olish
		Tekshiruv natijalarini baholash
		Bajarilgan ishlarni texnik xizmat jurnaliga qayd etish
		Kamchiliklar bo'yicha hisobot tuzish
		Bilimlar:
		Mashina va mexanizmlarning tuzilishi asoslari
		Uskunalarning ishlash prinsiplari
		Moy va surkov materiallarining turlari
		Ularning qo'llanish sohalari va almashtirish muddatlari
		Filtrlarning turlari va vazifasi
		Tozalash va almashtirish qoidalari
		Rezbali birikmalar turlari
		Tortish momentlari va standartlari
		Ishlab chiqarish xavfsizligi qoidalari
		Elektr va mexanik xavfsizlik asoslari
		Nosozlik alomatlari
		Tekshirish va baholash usullari
		Pasport va yo'riqnomalar bilan ishlash qoidalari
		Texnik xizmat grafiklari
		Yog'-moy va chiqindilarni to'g'ri utilizatsiya qilish qoidalari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Ishlarni mustaqil rejalashtirish
		2. Texnika xavfsizligiga rioya etish
		3. Ish vaqti va tartibiga rioya qilish
Texnik va/yoki texnologik talab		Kompressor qurilmalari (havo/gaz kompressorlari), ularning yuritma tizimlari va yordamchi uskunalarning texnik holatini me'yoriy talablarga muvofiq boshqarish va ishlatish. Bosim, harorat, sarf, moylash, sovitish va vibratsiya ko'rsatkichlarini nazorat qilish uchun nazorat-o'lchov asboblari bilan ishlash.

	<p>Kompressor agregatlarini ishga tushirish, ish rejimini sozlash, to'xtatish va avariya holatida xavfsiz o'chirish tartiblarini bajarish.</p> <p>Havo/gaz tayyorlash tizimlari (filtrlar, separatorlar, quritgichlar, armatura va quvurlar) bilan ishlash.</p> <p>Texnik ekspluatatsiya qoidalari, sanoat xavfsizligi, mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi va bosim ostida ishlovchi uskunalar talablari asosida ishlash.</p> <p>Profilaktik ko'rik, rejali texnik xizmat va mayda nosozliklarni aniqlash hamda bartaraf etish.</p> <p>Ish parametrlarini jurnal/elektron tizimlarga qayd etish, smena topshirish-qabul qilish hujjatlarini rasmiylashtirish.</p> <p>Energiya tejamkor va barqaror ish rejimlarini ta'minlash, uskunaning ruxsat etilgan yuklama chegaralariga rioya qilish.</p>
--	---

Kasbning nomi	Ishlab chiqarish sanoatida usta (Kompessor uchastkasi ustasi)	
Mashg'ulotlar nomining kodi:	13211	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	6	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash markazida tavsiya etilmaydi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Kompessor uskunalari ekspluatatsiyasi yo'nalishi bo'yicha oliy ma'lumotga ega bo'lsa, kamida 3 oy ish stajiga ega bo'lishi; boshqa yo'nalish texnik mutaxassisligi bo'yicha oliy ma'lumotga ega bo'lsa, kamida 6 oy ish stajiga ega bo'lishi; o'rta maxsus ma'lumotga ega bo'lsa, kompressor uskunalari ekspluatatsiyasida kamida 3 yillik ish stajiga ega bo'lishi talab etiladi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	<ul style="list-style-type: none"> - 18 yoshga to'lgan bo'lishi; - Ishga kirishda dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tgan bo'lishi; - Yo'nalishi bo'yicha oliy ma'lumotga ega bo'lishi; - Mutaxassisligi bo'yicha kamida uch oy stajirovka ish tajribasiga ega bo'lishi va malakaviy komissiya imtihonidan o'tgan bo'lishi; - kasbiy faoliyat doirasida vujudga keladigan turli masalalar yechimini topish usullarini tanlay olish; - ishlab chiqarishdagi maqsadlariga erishish uchun o'z vakolati doirasida mustaqil yechimlarni qabul qilish va xarakterlarni amalga oshirish; - ishlab chiqarish samaradorligini ta'minlash; - jamoani boshqara olish; - o'zining kasbiy malakasini va shaxsiy kamolotini takomillashtirib borish; - xavfsizlik texnikasi va mehnat muhofazasi qoidalariga amal qilish. 	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1) bakalavriat 2) o'rta maxsus professional ta'lim va amaliy tajriba	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	-	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	-	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	3	Kompessor qurilmalari mashinisti
	6	Sex (uchastka) boshlig'i
	6	Sex smena boshlig'i
	6	Muhandis
	7	Bosh muhandis o'rinbosari

Mehnat funksiyalarining tavsifi	
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari
<p>D-1.6 – IES kompressor uskunasini ekspluatatsiya qilishni tashkillashtirish</p>	
	O'qitish natijalari
	Mehnat harakatlari:
	1.O'z tasarrufidagi xodimlar uchun muntazam texnik tayyorgarlik va instruktajlar o'tkazish
	2.O'z tasarrufidagi xodimlarni kompressor uskunalarni ishlatish bo'yicha ko'rsatmalar, texnologik hujjatlar bilan ta'minlash
	3.Tasdiqlangan rejalar va jadvallarga muvofiq xodimlarga ishlab chiqarish vazifalarini yetkazib berish
	4.Kerakli himoya vositalarini, moslamalarni tayyorlash va ularni tekshirish
	5.Amaldagi me'yoriy-texnik hujjatlarga muvofiq uskunalarda ishlarni bajarish uchun ishlashga ruxsatnomalar (naryad-dopusk) va ko'rsatmalar berish va ularni ro'yxatga olish
	6.Ish sharoitlari va zaruratdan kelib chiqib, xodimlarni soni va malakasi bo'yicha ishchi brigadasi (guruh)ni tuzish, nazoratni ta'minlash
	7.Tasarrufidagi xodimlarni ishga dastlabki kirishi va uni tugatgandan so'ng ishdan chiqishini tashkillashtirish
	8.Ish joylarini xavfsiz ishlashga tayyorlash
	Ko'nikmalar:
	Asbob-uskunalar olishga talabnomalar tuzish
	Tezkor-texnik hujjatlarni yurita olish, hisobotlarni tuzish
	O'z lavozim vakolati doirasida vaziat talab qilganida zudlik bilan qaror qabul qilish va amalga oshirish
	Ishlab chiqarishda jarahotlanganlarga birinchi yordam ko'rsatish
	O'z tasarrufidagi xodimlarga instruktajlar tayyorlash
	O'z tasarrufidagi xodimlarga vazifalarni to'g'ri yetkazish
	Ish joylarini to'g'ri tashkil qilish va yorug'likni ta'minlash
	Ish joylarini texnik ta'minlanganligini tashkillashtirish
	Bilimlar:
	Kompressor uskunalardan foydalanish qoidalari
	Elektr qurilmalarni tuzilishi asoslari
Texnik va operativ hujjatlarni yuritilish tartibi	
Asbob-uskunalaridan foydalanishda mehnat xavfsizligi talablari	
Mehnat faoliyatini tartibga soluvchi mehnat xavfsizligi, sanoat va yong'in xavfsizligi, sanoat sanitariyasi va yong'indan himoya qilish talablari	
Birinchi yordam ko'rsatish choralari	

	D1.02.6 - IESlarining kompressor uskunalarida texnik ishlarni tashkil etish va bajarish	Mehnat harakatlari:
		1.Tasarrufidagi xodimlar tomonidan kompressor uskunalarida texnik ishlarni bajarish uchun ishlarni tashkil qilish
		2.Xodimlar tomonidan ishlarni bajarishda mehnat muxofazasi, yong'in xavsizligi, sanoat va ekologik xavsizligi talablariga rioya etilishini nazorat qilish
		3.Texnologik ketma-ketlikni, ishlar bajarish qoidalarini bajarilishini nazorat qilish, kamchiliklarni aniqlash va bartaraf etish
		4.Biriktirilgan uskunalarni texnik holatini kuzatib borish
		5.Bekor turib qolishlar, buzilishlar va avariya holatlarini oldini olish choralarini ko'rish
		6.Yuqori xavfli ishlarning borishini kuzatib borish
		7.Bajarilgan ishlar bo'yicha ishlab chiqarish hujjatlarini tuzish: jadvallar, jurnallar, aktlar, protokollar, hisobotlar
		Ko'nikmalar:
		Tasarrufidagi xodimlarning ishini rejalashtirish va tashkil etish
		Ish joylarini texnik ta'minlanganligini tashkillashtirish
		Tasarrufidagi xodimlar mehnati natijasini to'g'ri baholay olish
		Kompressor uskunalarini ish holatini kuzatish
		Nazorat-o'lchov vositalarining ko'rsatmalariga muvofiq kompressor uskunasi texnik holatini ta'minlash
		Kompressor uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish muddatlarini qisqartirish bo'yicha chora-tadbirlarni ishlab chiqish
		Mavjud standartlarni, texnik shartlarni va kompressor uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha boshqa qoidalar va ko'rsatmalarni ishlab chiqish va o'zgartirish
		Texnik hujjatlarni yuritish va saqlash
		Bilimlar:
		Standartlar, texnik shartlar, sifat ko'rsatkichlari standartlari, texnologik ko'rsatmalar, tashkilotda ishlab chiqarishni texnik nazorat qilish tizimlari, vositalari va usullari
		Ichki mehnat qoidalari
Kompressor uskunalarini ishlatish paytida texnik foydalanish va xavfsizlik qoidalari		
Elektr uskunalarini tuzilishi asoslari		
Mehnat harakatlari:		
1.Belgilangan jadval va marshrutlarga muvofiq, tasarrufidagi xodimlarning ish joylarini ko'zdan kechirish va tekshirish		

	<p>D1.03.6 - Kompessor uskunalari nosozliklarini oldini olish uchun profilaktika ishlarini bajarish</p>	<p>2.Uskunalarga texnik xizmat ko'rsatish sifati va xavfsizligini ta'minlashga qaratilgan ishlarni shakllari va usullarini takomillashtirish maqsadida, uskunalarni tezkor boshqarish bo'yicha instruktaj o'tkazishni tashkillashtirish</p> <p>3.Tasarrufidagi xodimlarga uskunalarning to'xtab qolishi va nosozliklarining sabablarini, yong'in, avariya holatlari to'g'risida ma'lumot berish</p> <p>4.Uskunalar, boshqaruv tizimlari, qulflar va himoya vositalarini sinovdan o'tkazish va profilaktika tekshiruvlar o'tkazish</p> <p>5.Kompessor uskunasi murakkab qismlari, mexanizmlari va jihozlarining texnik holatini diagnostika qilish</p> <p>6.Tasarrufidagi xodimlar tomonidan kompressor uskunalarning tarkibiy qismlari, mexanizmlari va uskunalarni ifloslanishdan tozalash ishlari sifatini nazorat qilish</p> <p>Ko'nikmalar:</p> <p>Nazorat-o'lchov vositalarining holatini, ularning ish joyida mavjudligini tekshirish va baholash</p> <p>Kompessor uskunalarning ishlashidagi nosozliklarni aniqlash</p> <p>Uskunaning to'g'ri ishlash rejimini tiklash</p> <p>Uskunaning avariya holatini oldini olish</p> <p>Ish rejimini tekshirish, uskunaning shikastlanishini va nuqsonlarini aniqlash</p> <p>Bilimlar:</p> <p>Uslubiy va me'yoriy-texnik materiallar</p> <p>Texnologik jarayonlar va ishlab chiqarish rejimlari</p> <p>Standartlar, texnik shartlar, sifat ko'rsatkichlari standartlari, texnologik ko'rsatmalar</p> <p>Mehnatni tashkil etish, ishlab chiqarish va boshqarish asoslari</p>
<p>D2.6 – IESlar kompressor uskunalarda belgilangan ish rejimini saqlash</p>	<p>D2.01.6 - Kompessor uskunasi belgilangan ish rejimini saqlab turish bilan bog'liq ishlarni tashkillashtirish</p>	<p>Mehnat harakatlari:</p> <p>1.Berilgan ish rejimini saqlash jihozlarining holati to'g'risida ma'lumotlarni olish.</p> <p>2.Tasarrufidagi xodimlarning ishini boshqarishni amalga oshirish</p> <p>3.Uskunalarni ishonchli, xavfsiz va tejamkor ishlashini ta'minlash</p> <p>4.Uskunalarining ishlash grafikiga o'zgartirishlar kiritish zarurati tug'ilganda, yuqori turuvchi rahbariyatni xabardor qilish</p> <p>5.Rejalashtirilgan ishlab chiqarish ko'rsatkichlarini bajarish uchun zaxiralarning yetarilishini nazorat qilish</p> <p>6.Uskunaning belgilangan ish rejimi bilan belgilangan parametrlari va standartlashtirilgan sifat</p>

		<p>ko'rsatkichlaridan chetlashish sabablarini aniqlash va o'zgarishlarni baholash</p> <p>7.Kompressor uskunalarining ma'lum ish rejimini saqlash bo'yicha qarorlarni qabul qilish</p> <p>8.O'rnatilgan tartibda texnik hujjatlarni yuritish</p> <p>9.Operativ hujjatlarda uskunalarini ko'zdan kechirish natijalarini qayd etish</p> <p>Ko'nikmalar:</p> <p>Ishlab chiqarish ko'rsatkichlarini tezkor kuzatib borish, tizimlashtirish va tahlil qilish, operativ vaziyatning yaxlit va batafsil tasvirini shakllantirish</p> <p>Tezkor qarorlar qabul qilish, tasarrufidagi xodimlarni harakatlarining tarkibi va ketma-ketligini aniqlash</p> <p>Xodimlari ishlarini tashkil etilishi va ko'rsatmalarni bajarish jarayonini nazorat qilish</p> <p>Uskunaning to'g'ri ishlash rejimini tiklash</p> <p>Uskunaning avariya holatini oldini olish</p> <p>Kompressor uskunalarini ish holatini kuzatish</p> <p>Bilimlar:</p> <p>Sanoat xavfsizligi, yong'in va portlash xavfsizligi, mehnatni muhofaza qilish talablari</p> <p>Kompressor uskunalarining xususiyatlari va ekspluatatsion xarakteristikasi, xududda joylashuvi</p> <p>Texnologik tizimlarning sxemalari va ularni normal, ta'mirlash, avariya va avariya dan keyingi ish rejimlarda ekspluatatsiya qilish xususiyatlari</p> <p>Uslubiy va me'yoriy-texnik materiallar</p> <p>Birinchi yordam ko'rsatish choralari</p>
	Mas'uliyat va mustaqillik	<p>1. O'z tasarrufidagi xodimlarning xavfsizligi uchun javobgarlik;</p> <p>2. O'ziga biriktirilgan uchastkaning uzluksiz ishlashini tashkil etish;</p> <p>3. O'rtacha murakkablikdagi qarorlarni qabul qilish;</p> <p>4. Mustaqil ishlash;</p> <p>5. Ichki mehnat tartibiga rioya etish</p>
Texnik va/yoki texnologik talab		<p>Kompressor qurilmalari uchastkasidagi texnologik Kompressor uchastkasidagi texnologik jarayonlar va ishlarni tasdiqlangan texnologik reglamentlar, ishlab chiqarish topshiriqlari hamda texnik ekspluatatsiya qoidalari asosida tashkil etish va bevosita nazorat qilish.</p> <p>Kompressor agregatlari, yuritma mexanizmlari, yordamchi uskunalar va quvur tarmoqlarining uzluksiz hamda xavfsiz ishlashini ta'minlash.</p> <p>Bosim, harorat, sarf, vibratsiya, moylash va sovitish ko'rsatkichlarini nazorat qilish, me'yorlardan chetlanish holatlarida tezkor choralar ko'rish va mas'ul mutaxassislariga axborot berish.</p>

	<p>Kompressor qurilmalarini ishga tushirish, ish rejimini o'zgartirish, to'xtatish hamda avariya holatlarida xavfsiz o'chirish ishlarini belgilangan tartibda amalga oshirish va muvofiqlashtirish.</p> <p>Nazorat-o'lchov asboblari, signalizatsiya, himoya va avtomatika vositalarining ishga yaroqliligini kundalik kuzatish hamda aniqlangan nosozliklar bo'yicha choralar ko'rish.</p> <p>Smena xodimlari ishini taqsimlash, topshiriqlar berish, bajarilgan ishlar sifatini tekshirish va ishlab chiqarish intizomini ta'minlash.</p> <p>Profilaktik ko'riklar, rejali texnik xizmat ko'rsatish va joriy ta'mirlash ishlarini tashkil etish, ta'mirlashga tayyorgarlik ko'rish va bajarilishini nazorat qilish.</p> <p>Mayda nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish, murakkab nosozliklar bo'yicha tegishli xizmatlar (mexanik, energetik, avtomatika xizmati)ni jalb etish.</p> <p>Sanoat xavfsizligi, mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi va bosim ostida ishlovchi uskunalar bo'yicha talablarning bajarilishini ta'minlash.</p> <p>Xodimlarga ish joyida yo'riqnoma (instruktaj) o'tkazish, xavfsiz ish usullariga rioya etilishini nazorat qilish.</p> <p>Ish jarayoni ko'rsatkichlari, uskunalar holati va bajarilgan ishlarni smena jurnali, ekspluatatsion hujjatlar va hisobotlarda qayd etish.</p> <p>Uskunalarining barqaror va energiya tejamkor rejimda ishlashini ta'minlash, resurs sarfi va texnologik yo'qotishlarni kamaytirish choralarini ko'rish..</p>
--	---

Kasbning nomi	Uchastkasi boshlig'i (Kompressor qurilmalari uchastkasida)	
Mashg'ulotlar nomining kodi:	13212	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	6	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash markazlarida tavsiya etilmaydi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Nomzod kompressor qurilmalari, kompressor stansiyalari yoki ularga tutash texnologik uchastkalarda kamida 3 yil amaliy ish tajribasiga, shundan kamida 1 yil rahbarlik (usta, smena boshlig'i, katta operator/mashinist yoki shunga tenglashtirilgan lavozimlarda) tajribaga ega bo'lishi lozim	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	jamoani boshqarish va ishlarni samarali tashkil etish ko'nikmasi; texnologik intizom va ishlab chiqarish xavfsizligi talablariga qat'iy rioya etish; tezkor qaror qabul qilish va avariya holatlarida to'g'ri harakat qilish; mas'uliyatlilik, intizomlilik va stressga chidamlilik; smena/xodimlar faoliyatini muvofiqlashtirish va nazorat qilish; ishlab chiqarish hujjatlari, hisobotlar va jurnal yuritish ko'nikmasi; mehnatni muhofaza qilish, sanoat va yong'in xavfsizligi talablarini xodimlarga tushuntirish va ijrosini nazorat qilish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1) bakalavriat 2) o'rta maxsus professional ta'lim va amaliy tajriba	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	-	
Kasbiy standartlar reestrida mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	-	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	6	Muhandis
	7	Bosh muhandis o'rinbosari
	7	Bosh muhandis
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
	O'qitish natijalari	
	Mehnat harakatlari:	
	Mehnat harakatlari:	
	1. Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ishlarini bajarish uchun, kasblar va ish turlari bo'yicha xavfsiz ish	

E1.6 – IES Kompessor uchastkasi (stansiyasi) ishini tashkillashtirish uchun zarur bo'lgan texnik hujjatlar bilan ta'minlash	E1.01.6 – Kompessor uchastkasi (stansiyasi) ish jarayoni bilan bog'liq texnik hujjatlarni yuritish va saqlash	amaliyoti va usullarini tartibga soluvchi ko'rsatmalarni rasmiylashtirish
		2.Moddiy-texnik resurslar, shaxsiy va jamoaviy himoya vositalari uchun talabnomalarni tayyorlash
		3.Moddiy-texnik resurslarga bo'lgan ehtiyojni hisoblash
		4.Kompessor stansiyasi uskunalarning ishlashi to'g'risidagi ma'lumotlarni saqlash va yangilash, shu jumladan axborot tizimlarida
		Ko'nikmalar:
		Texnologik sxemalar, umumiy hamda maxsus chizmalar va texnik hujjatlarni o'qish
		Ekspluatatsion va texnik hujjatlar bilan ishlash
		Amaldagi me'yorlar asosida moddiy-texnik resurslar hamda shaxsiy va jamoaviy himoya vositalariga bo'lgan ehtiyojni aniqlash
		Smena xodimlari uchun ish jadvallari tuzish
		Ish vaqti balansini hisoblash
		Uskunalarning texnologik sxemalari, chizmalari va pasportlarini tuzish
		Uskunalar va uning ishlashidagi nosozliklarni qayd etish
		Hujjatlar to'ldirilgan hujjatlarni rasmiylashtirish
		Shaxsiy kompyuter va tashqi qurilmalar, orgtexnikadan foydalanish
		Maxsus dasturlardan foydalanish
		Shaxsiy va jamoaviy himoya vositalaridan qo'llash
		Bilimlar:
		Kompessor uskunasi maqsadi, tuzilishi va ishlash tamoyillari
		Standartlar, texnik xususiyatlar, ishlab chiqish bo'yicha ko'rsatmalar va texnik hujjatlarni rasmiylashtirish qoidalari
		Ijro va loyiha hujjatlarini saqlash tartibi
		Kompessor uskunalarini ishlatish bo'yicha ko'rsatmalarni ishlab chiqish va rasmiylashtirish tartibi
		Ish va dam olish rejimlari, smenali jadvallar
		Shaxsiy va jamoaviy himoya vositalarini berish me'yorlari
Moddiy-texnik resurslarni iste'mol qilish me'yorlari		
Ish yuritish bo'yicha ichki tartib-qoidalar va ma'muriy talablar		
Foydalanuvchi darajasida shaxsiy kompyuterda ishlash qoidalari, faoliyat sohasida ishlatiladigan dasturiy ta'minot		
Mehnat xavfsizligi, sanoat, yong'in va ekologik xavfsizlik talablari		

	<p>E1.02.6 - Kompessor uchastkasi (stansiyasi) ekspluatatsiyasi to'g'risidagi hisobotlarni shakllantirish</p>	<p>Mehnat harakatlari:</p> <p>1.Kompessor uchastkasining ishlab chiqarish faoliyati hisobotlarni tayyorlash uchun dastlabki ma'lumotlarni tayyorlash</p> <p>2.Moddiy-texnik resurslaridan foydalanish bo'yicha hisobotlarni tayyorlash</p> <p>3.Moddiy-texnik resurslarni hisobdan chiqarish uchun hujjatlarni tayyorlash</p> <p>4.Uskunalarini ekspluatatsiyasi bo'yicha hisobotlarni tayyorlash</p> <p>Ko'nikmalar:</p> <p>Kompessor uskunalarining ishlab chiqarish faoliyati bo'yicha hisobotlarni yaratish uchun dastlabki ma'lumotlarni tayyorlash</p> <p>Kompessor uskunalarini ishlashi to'g'risida hisobotlarni tayyorlash</p> <p>Moddiy-texnik resurslaridan foydalanish bo'yicha hisobotlarni tayyorlash</p> <p>Moddiy-texnik resurslarni hisobdan chiqarish uchun aktlar tuzish</p> <p>Maxsus dasturlardan foydalanish</p> <p>Shaxsiy kompyuter, orgtexnikadan foydalanish</p> <p>Bilimlar:</p> <p>Kompessor qurilmasining vazifasi, tuzilishi va ishlash prinsipi</p> <p>Hisobotlarni tuzish tartibi</p> <p>Hisobotlarni shakllantirish uchun zarur bo'lgan standartlar, texnik reglament, rahbariy hujjatlar (ko'rsatmalar)</p> <p>Material-texnik resurslarni hisobini yuritish qoidalari</p> <p>Material-texnik resurslarni hisobdan chiqarish qoidalari</p> <p>Amaldagi dasturda shaxsiy kompyuterda foydalanuvchi darajasida ishlash qoidalari</p>
<p>E2.6 – Kompessor uchastkasi (stansiyasi) uskunalarini ekspluatatsiyasi</p>	<p>E2.01.6 – Kompessor uchastkasi (stansiyasi) uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish hamda ta'mirlash, diagnostik tekshiruv ishlarini boshqarish</p>	<p>Mehnat harakatlari:</p> <p>1.Kompessor uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish jadvalarini ishlab chiqish</p> <p>2.Uskunalar, asboblari va ehtiyot qismlarga bo'lgan ehtiyojni aniqlash</p> <p>3.Xavfli ishlarni tashkil etish va o'tkazish bo'yicha rejalar ishlab chiqish</p> <p>4.Texnik xizmat ko'rsatishda yuqori xavfli ishlarni bajarilish jarayonini kuzatib borish</p> <p>5.Ta'mirlash xodimlariga topshiriqlar berish va ularning bajarilishini nazorat qilish</p> <p>6.Sinov va ta'mirlash ishlaridan keyin uskunalarining texnik holatini tekshirish</p>

		7.Me'yoriy-huquqiy, ma'muriy va texnik hujjatlardagi talablarga rioya etilishini monitoring qilish
		8.Uskunalarni ta'mirlashga tayyorlash uchun ish joylarini tayyorlash ishlarini xavfsiz bajarilishi, xodimlar xavfsizligi tizimlarini tekshirish choralarini ko'rish
		9.Texnik hujjatlar va xodimlarga bo'lgan talabni aniqlash
		10.Ishlarni bajarish jarayonida shaxsiy va jamoaviy himoya vositalaridan foydalanishi ustidan nazorat olib borish
		Ko'nikmalar:
		Texnologik sxema, chizmalar va texnik hujjatlarni o'qish
		Uskunalar diagnostikasi va sanoat xavfsizligi ekspertizasi natijalarini qo'llash
		Kompressor uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish jadvalarini ishlab chiqish
		Kompressor uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish uchun zarur bo'ladigan uskunalar, asboblari va ehtiyot qismlarga bo'lgan ehtiyojni hisoblash
		Kompressor uskunalarida ishlarni bajarishda xavflarni baholash va xavflarni aniqlash
		Sinov paytida va ta'mirlash ishlaridan keyin uskunaning nosozliklarini aniqlash
		Nazorat va o'lchov vositalari va asboblardan foydalanish
		Uskunalarining texnik parametrlarini tahlil qilish
		Ehtiyot qismlar, materiallar va asboblarga talabni shakllantirish
		Shaxsiy va jamoaviy himoya vositalarini qo'llash
		Tasarrufidagi xodimlarni mehnat xavfsizligi, sanoat, yong'in va ekologik xavfsizlik talablariga muvofiqlikni ta'minlash
		Shaxsiy kompyuter va uning tashqi qurilmalari, ofis texnikasidan foydalash
		Bilimlar:
		Texnik diagnostika asoslari
		Nazariy mexanika asoslari
		Issiqlik dinamikasi asoslari
		Elektrotexnika asoslari
		Materialshunoslik asoslari
		Payvandlash asoslari
		Tabiiy gazning fizik-kimyoviy hossalari, beqaror suyuq uglevodorodlar, gaz va suyuq muhit, kimyoviy reagentlar, protseduralar va ularni utilizatsiya qilish tartibi
		Kompressor uskunalarining maqsadi, qurilmasi va ishlash prinsiplari

		<p>Kompressor uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash usullari va texnologiyasi</p> <p>Kompressor uskunalarini ekspluatatsiyasiga tegishli bo'lgan me'yoriy-huquqiy, ma'muriy hujjatlarda qo'yilgan talablar</p> <p>Kompressor uskunalarini ekspluatatsiyasi bo'yicha texnik hujjatlar</p> <p>Kompressor uskunalarida aniqlanadigan nosozliklar turi va ularni bartaraf etish usullari</p> <p>Foydalanilayotgan nazorat va o'lchash asboblardan, shu jumladan xavfsizlik moslamalardan ishlatish tartibi va asosiy xususiyatlari</p> <p>Avtomatlashtirilgan jarayonlarni boshqarish tizimlarining tuzilishi va ularni boshqarish tartibi</p> <p>Asboblarni, materiallarni va ehtiyot qismlarning nomenklaturasi, ishlatish meyorlari</p> <p>Kompressor uskunalarini ishlashi vaqtida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan favqulodda vaziyatlarning turlari, ularning paydo bo'lish sabablari va oldini olish va bartaraf etish usullari</p> <p>Kompressor uskunalarini ishlatish bilan bog'liq bo'lgan laborator tahlillar turi</p> <p>Amalda bo'lgan standartlar, texnik shartlar, texnik hujjatlar</p> <p>Amaldagi dasturda shaxsiy kompyuterda foydalanuvchi darajasida ishlash qoidalari</p> <p>Mehnat xavfsizligi hamda sanoat, yong'in va atrof-muhit xavfsizlik talablari</p>
E3.6 – Kompressor uchastkasi (stansiyasi) uskunalarini operativ boshqarish	E3.01.6 – Kompressor uchastkasi (stansiyasi) uskunalariga yuklatilgan rejimni saqlab turish	<p>Mehnat harakatlari:</p> <p>1. Kompressor uskunalarini belgilangan yuklamani saqlab turishi bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish</p> <p>2. Uskunalarining ishlash parametrlarini nazorat qilish</p> <p>3. Uskunalarining ishlashidagi nosozliklarni aniqlash</p> <p>4. Uskunalar ko'rsatkichini belgilangan ko'rsatkichlardan og'ish sabablarini tahlil qilish</p> <p>5. Ta'mirlash xodimlari va mutaxassislarining ishini tezkor nazoratga olish</p> <p>6. Zarurat yuzaga kelganida uskunalarini ishlash rejimini, o'zgartirish bo'yicha taklif berish</p> <p>7. Suyuqliklar, moylar, gazlarni uskunalarining o'z ehtiyojlari uchun sarfi va texnologik yo'qotishlarni me'yorlarga muvofiqi ustidan nazorat qilib borish</p> <p>Ko'nikmalar:</p> <p>Kompressor uskunalarini nosozliklarini vositalar ko'rsatkichlari va shovqin xususiyatlariga qarab, ularning ishlashidagi og'ishlarni aniqlash</p> <p>O'lchov vositalari ko'rsatkichlarini tahlil qilish</p>

	Boshlash va to'xtatish operatsiyalarni bajarilishi to'g'riligini baholash
	Ekspluatatsiya parametrlarini o'zgarishlar va me'yordan chiqish sabablarini aniqlash
	Kompressor uskunalarni ishdan chiqishi va nosozliklari hamda texnologik jarayonni buzilish sabablarini tahlil qilish
	Texnologik parametrlarni sozlash to'g'risida qaror qabul qilish
	Uskunalarni ishlash parametrlarini ruxsat etilgan chegaradan chiqish holatlarini oldini olish choralarini ko'rish
	Ekspluatatsiya qilinayotgan uskunalarni parametrlarini nazorat qilish
	Cheklangan vaqt ichida qaror qabul qilish
	Uskunalar holatining ekspluatatsiya talablariga muvofiqligini aniqlash
	Smenada muntazam va muntazam bo'lmagan vaziyatlarni kuzatib borish
	Texnologik sxemalarni, chizmalar va texnik hujjatlarni o'qish
	Smenada ishlaydigan xodimlarning ish grafigini tuzish
	Shaxsiy kompyuter va uning tashqi qurilmalari, ofis texnikasidan foydalash
	Me'yoriy-xuquqiy hujjatlardagi talablar
	Bilimlar:
	Ekspluatatsiya xodimlari tomonidan kompressorning asosiy va yordamchi uskunalarni kuzatish marshrutini bilish asoslari
	Texnologik sxemalar, uskunalarning vazifasi va ishlash prinsipi
	Uskunaning ishlashini me'yordagi va cheklangan ko'rsatkichlari
	Tabiiy gaz, beqaror suyuqliklarning uglevodorodlar, gaz va suyuq muhit, kimyoviy reagentlarning fizik-kimyoviy hossalari va ularni utizatsiya qilish qoidalari
	Nazorat va o'lchash asboblardan, shu jumladan xavfsizlik moslamalaridan foydalanish qoidalari va asosiy xususiyatlari
	Telemexanika tizimini boshqarish tartibi
	Uskunalarni ishga tushirish va to'xtatish algoritmi
	Uskunalarning ishlash rejimi parametrlarini me'yoriy qiymatlardan chetlashish holatlarini oldini olish bo'yicha odatiy choralar
	Amalda bo'lgan standartlar, texnik shartlar, texnik hujjatlar
	Amaldagi dasturda shaxsiy kompyuterda foydalanuvchi darajasida ishlash qoidalari

		Mehnat xavfsizligi hamda sanoat, yong'in va atrof-muhit xavfsizlik talablari
E3.02.6 - Kompresor uskunalarida operativ o'chirib-yoqishlarni bajarish		Mehnat harakatlari:
		1.Ishga tushirish va to'xtatishni muvofiqlashtirish, zaxiraga olish, ish rejimidagi o'zgarishlarni amalga oshirish
		2.Xarakatlar ketma-ketligini nazorat qilish
		3.Uskunani tezkor o'chirib-yoqishdan keyin ishlash ko'rsatkichlarini kuzatib borish
		4.Uskunada tezkor o'chirib-yoqish ishlari bajarilgach, o'rnatilgan rejimga muvofiqlashtirishda operativ xodimlarning xarakatlarining uyg'unligini ta'minlash
		5.Operativ xodimlar tomonidan bajarilgan tezkor o'chirib-yoqish ishlarining sifatini nazorat qilish
		6.Operativ xodimlar bilan favqulodda mashg'ulotlarni o'tkazish
		Ko'nikmalar:
		Operativ xodimlarning ishini rejalashtirish va tashkil etish
		Operativ xodimlarning ish sifatini baholash
		Ishga tushirish va to'xtatish ishlarining bajarilishi to'g'riligini baholash
		Uskunaning texnologik parametrlarni sozlash to'g'risida qarorni qabul qilish
		Uskunaning belgilangan rejim parametrlaridan og'ishlarini oldini olish choralarini ko'rish
		O'z tasarrufidagi xodimlarni o'qitish uchun texnik va dasturiy vositalardan foydalanish
		Bilimlar:
		Favquloddagi holatlarda mashg'ulotlar rejalarini ishlab chiqish asosalri
		Me'yoriy-xuquqiy hujjatlardagi talablar
		Kompresor uskunalarini ekspluatatsiya qilish bo'yicha texnik hujjatlar
		Uskunani ishga tushirish va to'xtatish, zaxiralash va ta'mirlash algoritmi
		Uskunalarining maqsadi, tuzilishi va ishlash prinsiplari
	Uskunalarining nosozliklari belgisi	
	Baxtsiz hodisalarni oldini olish va oqibatlarini bartaraf etish bo'yicha harakatlar rejasi	
	Mehnat xavfsizligi hamda sanoat, yong'in va atrof-muhit xavfsizlik talablari	
	Mehnat harakatlari:	
	1.Operativ xodimlar tomonidan uskunalarni ekspluatatsiya qilishda me'yoriy, mahalliy, ma'muriy va texnik hujjatlarga rioya etilishini tekshirish	
	2.Uskunaning mavjudligi va holatini hisobga olish	

E4.6 - Kompresor uchastkasi (stansiyasi) uskunalariga tashkiliy-texnik xizmat ko'rsatish	E4.01.6 - Eksploatatsiya xodimlari tomonidan ishlab chiqarish ko'rsatkichlari bajarilishini nazoratga olish	3.Ishlab chiqarish ko'rsatkichlarini bajarilishini tahlil qilish
		4.Kompresor uskunalari ish rejimini optimallashtirish bo'yicha takliflar kiritish
		5.Uskunalarning ishdan chiqishi, texnologik jarayonning buzilishi sabablarini o'rganish
		Ko'nikmalar:
		Uskunalarni to'g'ri eksploatatsiya qilinishini tekshirish
		Uskunalarning ishdan chiqish, texnologik jarayonning buzilishi sabablarini tahlil qilish
		Uskunaning ishlashi bo'yicha xulosalar chiqarish
		Ish rejimlarini optimallashtirish bo'yicha takliflar tayyorlash
		Uskunalarni eksploatatsiya qilish bo'yicha hujjatlarni yuritilishini tekshirish
		Shaxsiy kompyuter va uning tashqi qurilmalari, ofis texnikasidan foydalanaolish
		Bilimlar:
		Uskunalarning maqsadi, tuzilishi va ishlash prinsiplari
		Uskunalarni eksploatatsiya qilish bo'yicha texnik hujjatlar
		Uskunalarni me'yoriy va cheklangan ko'rsatkichlari
	Nazorat va o'lchash asboblari, shu jumladan xavfsizlik moslamalaridan foydalanish qoidalari va ularning asosiy xususiyatlari	
	Amaldagi dasturda shaxsiy kompyuterda foydalanuvchi darajasida ishlash qoidalari	
	Mehnat xavfsizligi hamda sanoat, yong'in va atrof-muhit xavfsizlik talablari	
	E4.02.6 - Kompresor uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlashni hamda diagnostika tekshiruvlarini amalga oshirishni tashkiliy-texnik ta'minoti	Mehnat harakatlari:
		1.Uskunalarga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bo'yicha shartnomalarni shakllantirish uchun dastlabki ma'lumotlarni tayyorlash
		2.Uskunalarga texnik xizmat ko'rsatishni tekshirish va ta'mirlash bo'yicha hujjatlari va hisobotlarni tayyorlash
3.Tovar-moddiy aktivlar, favqulodda zaxiralar va ta'mirlash uchun zarur bo'ladigan materiallarning me'yorini belgilash		
4.Uskunalarga texnik xizmat ko'rsatish ish rejalarini, grafiklari va dasturlarini shakllantirish		
5.Moddiy-texnika resurslarini sotib olish uchun yillik talabnomani shakllantirish		
6.Kompresor uskunalari uchun alohida qismlar va ehtiyot qismlarga buyurtma berish uchun hujjatlarni tayyorlash		
7.Loyiha hujjatlariga xulosa berish		

	8.Mavjud kamchiliklar ro'yxatini, texnik shartlarni tayyorlashni nazorat qilish va ish hajmlari ro'yxatini shakllantirish
	9.Uskunalarni rekonstruksiya qilish ishlarini bosqichma-bosqich nazoratini amalga oshirish
	10.Pudrat tashkilotlari tomonidan ko'rsatilayotgan texnik xizmat ishlarini muvofiqlashtirish
	11.Baxtsiz hodisalarni tekshirish natijalari bo'yicha chora-tadbirlarni ishlab chiqish
	12.Ishlab chiqarish jarayonini buzilishini oldini olish maqsadida, xodimlar tomonidan texnologik intizomga rioya etilishi ustidan maqsadli tekshiruv o'tkazish
	13.Kompressor uskunalarni ekspluatatsiyasi bo'yicha hisobotlarni tayyorlash
	Ko'nikmalar:
	Uskunalarga texnik xizmat ko'rsatish ish rejalari, grafiklari va dasturlarini shakllantirish
	Kompressor uskunalarni ekspluatatsiyasi bo'yicha texnik hujjatlarni ishlab chiqish
	Uskunalarga texnik xizmat ko'rsatish, rekonstruksiya qilishni nazorat qilish
	O'z vakolati doirasida moddiy-texnika resurslariga talabnomalarni tuzish
	Ekspluatatsiya hujjatlarini tahlil qilish
	Uskunalarni ekspluatatsiyasiga ta'luqli bo'lgan loyiha va texnik hujjatlarni mavjud talablarga muvofiqligini tekshirish
	Maxsus dasturlardan foydalana olish
	Shaxsiy kompyuter va uning tashqi qurilmalari, ofis texnikasidan foydalanish
	Bilimlar:
	Me'yoriy-xuquqiy hujjatlardagi talablar
	Kompressor uskunalarni ekspluatatsiya qilish bo'yicha texnik hujjatlar
	Uskunalarga texnik xizmat ko'rsatish turlari, uslublari va texnologiyalari
	Ijro hujjatlarini rasmiylashtirish qoidalari
	Shartnoma bo'yicha ishlarni bajarini tartibga soluvchi hujjatlar
	Loyiha hujjatlarini shakllantirish talablari
	Texnik hujjatlarni ishlab chiqish va rasmiylashtirish bo'yicha rahbariy hujjatlar va standartlar talablari
	Ishlab chiqarish uchun zarur bo'ladigan tovar-moddiy boyliklar zahrisini me'yorashtirish asoslari
	Hisobotlarni tuzishning tartibi va uslubi
	Moddiy-texnika resurslarini sarflash me'yorlari
	Shaxsiy kompyuter va uning tashqi qurilmalari, ofis texnikasidan foydalash asoslari

		Mehnat xavfsizligi hamda sanoat, yong'in va atrof-muhit xavfsizlik talablari
		Mehnat harakatlari:
		1.Takomillashtirishga qaratilgan konsolidatsiya-langanchora-tadbirlarni ishlab chiqish, uskunalari samaradorligini oshirish
		2.Uskunalarining ishonchliligini ta'minlash maqsadida chora-tadbirlar ishlab chiqish va amalga oshirilishini ta'minlash
		3.Yangi uskunalar va ilg'or texnologiyalarni joriy etish rejalarini ishlab chiqish, uskunalarining ishonchliligini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar ishlab chiqish
		4.Energiya tejaydigan texnologiyalarni joriy etish bo'yicha takliflarni shakllantirish
		5.Pudrat tashkilotlar bilan modernizatsiya bo'yicha taklif va xulosalarni ishlab chiqish
		6.Uskunalarni takomillashtirish bo'yicha innovatsion takliflar va ixtirolarni muvofiqlashtirish
		Ko'nikmalar:
		Asosiy va yordamchi uskunalar samaradorligini tahlil qilish va baholash
		Uskunalarining xizmat qilish muddatini uzaytirish bo'yicha chora-tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirish
		Uskunani ishlatish sohasidagi eng yaxshi amaliyotlarni qo'llash
		O'z vakolati chegarasida zamonaviy energiya tejaydigan texnologiyalarni qo'llash
		Kompressor uskunalarida modernizatsiya va rekonstruksiya qilish bo'yicha takliflar tayyorlash
		Yangi texnika va texnologiyalarni joriy etish rejalarini tayyorlash
		Yangi texnologiyalar, innovatsiyalarni joriy etish, ish joyini tashkiliy-texnik o'zgarishlar to'g'risidagi takliflarni xavfini baholash
		Shaxsiy kompyuter va uning tashqi qurilmalari, ofis texnikasidan foydalanish
		Bilimlar:
		Kompressor uskunalarini ekspluatatsiya qilish bo'yicha texnik hujjatlar
		Kompressor uskunalarini ishlatishda ilg'or texnologiyalar
		Yangi uskunalarni joriy etishni tartibga soluvchi sanoat hujjatlari, ilg'or texnologiyalar
		Uskunalarni ishlashida energiya tejamkor texnologiyalar
		Texnik hisob-kitoblarni amalga oshirish va uskunalarining samaradorligini aniqlash usullari
		Ixtirochilik va innovatsion faoliyat asoslari
	E4.03.6 - Kompressor uchastkasi (stansiyasi) faoliyatining samaradorligini oshirish va istiqbolli rivojlanishi bo'yicha takliflarni ishlab chiqish va amalga joriy etish	

		Shaxsiy kompyuter va uning tashqi qurilmalari, ofis texnikasidan foydalanish tartibi
		Mehnat xavfsizligi hamda sanoat, yong'in va atrof-muhit xavfsizlik talablari
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Tasarrufidagi xodimlarning ishini boshqarish
		2. Uchastkaga tegishli bo'lgan uskunalarni ishonchli, xavfsiz va tejamkor ishlashini ta'minlash
		3. Uskunaning avariya holatini oldini olish
		4. Ish jarayonida yuzaga keladigan muammolarni tezda hal qilishning maqbul yo'nalishini tanlash
		5. O'ziga topshirilgan moddiy-texnika resurslarining butligi va xavfsizligi uchun javobgarlik
		6. Tasarrufidagi xodimlar tomonidan mehnat muxofazasi va yong'in xavfsizligi qoidalariga rioya etilishini ta'minlash
7. Ichki mehnat tartibiga rioya etish		
Texnik va/yoki texnologik talab		<p>Kompressor qurilmalari uchastkasidagi texnologik jarayonlarni belgilangan ishlab chiqarish rejimi, texnik ekspluatatsiya qoidalari va texnologik reglamentlar asosida tashkil etish hamda boshqarish.</p> <p>Kompressor agregatlari, yordamchi uskunalar va muhandislik tarmoqlari (havo/gaz quvurlari, sovitish, moylash, drenaj va avtomatika tizimlari)ning uzluksiz va xavfsiz ishlashini ta'minlash.</p> <p>Bosim, harorat, sarf, vibratsiya, moylash va sovitish ko'rsatkichlari bo'yicha texnologik parametrlarni nazorat qilish, me'yorlardan chetlanish holatlarida tezkor choralar ko'rish.</p> <p>Kompressor qurilmalari va uchastka uskunalarini ishga tushirish, to'xtatish, rejimni o'zgartirish hamda avariya holatlarida xavfsiz o'chirish ishlarini belgilangan tartibda muvofiqlashtirish.</p> <p>Nazorat-o'lchov asboblari, avtomatika vositalari, signalizatsiya va himoya tizimlari (shu jumladan dispetcherlik/SCADA monitoringi mavjud bo'lsa)ning ishga yaroqliligini nazorat qilish.</p> <p>Profilaktik ko'riklar, rejali texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ishlarini ishlab chiqarish rejasi bilan uyg'un holda rejalashtirish hamda bajarilishini nazorat qilish.</p> <p>Uskunalarning energiya samarador ishlashini ta'minlash, resurs sarfini tahlil qilish va texnologik yo'qotishlarni kamaytirish bo'yicha choralar ko'rish.</p> <p>Sanoat xavfsizligi, mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi hamda bosim ostida ishlovchi uskunalar bo'yicha majburiy talablarga qat'iy rioya etilishini ta'minlash.</p> <p>Avariya va nosozliklar sabablarini tahlil qilish, ularning oldini olish bo'yicha texnik-tashkiliy choralarni ishlab chiqish va joriy etish.</p>

	<p>Uchastka bo'yicha smena jurnallari, ekspluatatsion hujjatlar, texnik hisobotlar, ta'mirlash dalolatnomalari va boshqa ishlab chiqarish hujjatlarini yuritish hamda nazorat qilish.</p> <p>Xodimlarning ish joylarida texnologik yo'riqnomalar, xavfsizlik yo'riqnomalari va ish usullariga rioya etishini nazorat qilish, zarur yo'riqlash (instruktaj) ishlarini tashkil etish.</p> <p>Ishlab chiqarish topshiriqlari, ta'mirlash rejasi va texnologik jarayonlar bo'yicha tegishli xizmatlar (mexanika, energetika, avtomatika, dispetcherlik va boshqalar) bilan o'zaro hamkorlikni ta'minlash.</p>
--	---

V. Kasbiy standartning texnik ma'lumotlari

5.1. Kasbiy standartning rekvizitlari

1.	Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining tasdiqlash hujjatlari:	Energetika sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining 2026-yil 1-maydagi 3-son bayoni
2.	Milliy malaka tizimini rivojlantirish institutining xulosasi:	KS-0106-son xulosa, 05.03.2026
3.	Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha respublika kengashining qarori:	1-talqin, 02.03.2026.
4.	Kasbiy standart talqini va ishlab chiqilgan sanasi:	02.03.2031.

5.2. Kasbiy standartni ishlab chiqishga mas'ul tashkilot

“Issiqlik elektr stansiyalari” AJ

(tashkilot nomi)

Boshqaruv raisining o'rinbosari

A.T. Djurayev

(rahbarning lavozimi, imzosi va F.I.O.)

5.3. Kasbiy standartni ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxonalar) to'g'risida ma'lumot

T/r	Ishlab chiquvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va lavozimi	Familiyasi, ismi, otasining ismi
1.	“Issiqlik elektr stansiyalari” AJ, boshqarmasi boshlig'i	Salimyorov G.
2.	“Issiqlik elektr stansiyalari” AJ, Mexnat munosabatlari bo'limi, bosh mutaxassis	Saidnazarova N.
3.	“Issiqlik elektr stansiyalari” AJ, Xodimlar bilash ishlash boshqarmasi, bosh mutaxassis	Zarifov T.
4.	“Issiqlik elektr stansiyalari” AJ, “Sirdaryo IES” filiali Moliya-iqtisod bo'limi, bo'lim boshlig'i	Mamarizaev A.
5.	“Issiqlik elektr stansiyalari” AJ, Generatsiya bosh boshqarmasi boshlig'i o'rinbosari	Qirg'izboev J.
6.	Shirin energetika texnikumi, maxsus fanlar kafedrasini mudiri.	Xudoyqulov X.

**ENERGETIKA SOHASIDA KASBIY MALAKALARNI RIVOJLANTIRISH
BO‘YICHA TARMOQ KENGASHI**

KASBIY STANDART
ELEKTR STANSIYA KOMPRESSOR QURILMALARI
EKSPLUATATSIYASI